

Valtuustoaloite Viitasaaren julistamisesta tuulivoimavapaaksi alueeksi

Kaupunginhallitus 20.10.2025 § 261

Valtuutettu Upi Vartiainen on kaupunginvaltuuston 1.9.2025 pidetyssä kokouksessa jättänyt valtuustoaloitteen koskien Viitasaaren julistamista tuulivoimavapaaksi alueeksi.

Vaatus ja sisältö: Viitasaari julistetaan tuulivoimavapaaksi alueeksi.

Tuulivoimateollisuusalueiden rakentaminen Viitasaaren kaupungin alueelle tulee estää kokonaan ja kaikkien hankkeiden kaavoituspäätökset tulee perua.

Perustelut

Eri hankkeiden vaikutukset luontoon-, eläimiin ja linnustoon, vesistöihin ja ihmisiin.

Hanke 1: Karhukorpi sijaitsee Löytänän, Viitakankaan ja Pasalan erämaa-alueella. Alue on osa Viitasaaren herkkää luontoa, johon kuuluu arvokkaita vesistöjä, kuten Kalliojärvi, Vuorijärvi ja monet muut pienet järvet ja lammet. Hankealue on erittäin laaja, yhteensä 2300 hehtaaria ja alueen vedet purkautuvat puroja pitkin Löytänä järveen ja Kalliojärviin sekä pohjoisessa Keiteleeseen. Osa vesistä purkautuu myös Kolima järveen. Alue on erittäin arvokas luontokokonaisuus ja on aina toiminut lähikyläasukkaiden ja lomailijoiden virkistysalueena. Alueella on yli 200 metriä merenpinnan yli ulottuvia korkeita vuoria ja vuorijonoja, joilta näköala joka suuntaan on kuin Kolin kansallismaisema. Tuulivoimarakentaminen vaarantaisi luonnon monimuotoisuuden, erityisesti äärimmäisen kauniin ja komean erämaakokonaisuuden rikkoen luonnonsuojelulain (2023/9) varovaisuusperiaatetta (7 §) ja 34 §:n suojeluväitteitä. Vesistöjen muuttuminen ja veden laadun heikkeneminen rakentamisen vuoksi on arvioitu puutteellisesti. Hanke uhkaa Viitasaaren vesistöjen puhtautta ja virkistysarvoa (vesilaki 11 §). Hankkeeseen liittyvät sähkönsiirtolinjat rikkovat mm. Kärnän koskireitin ja uhkaavat Heinäsuvannon lintukosteikkoa.

Karhukorven yli 200 metriä korkeiden vuorien päälle suunnitellaan sijoitettaviksi jopa 18 tuulivoimalaa, jotka ovat 300 metriä korkeita. Voimaloiden korkeus merenpinnasta olisi siis yli 500 metriä!

Hankkeeseen liittyvät sähkönsiirtolinjat, laajat kalliomurskaukset ja tiet muuttaisivat alueen luonnon pysyvästi.

Hanke 2: Haukilan hanke sijaitsee Niinilahden, Pyydysmäen ja Vuorilahden välisellä. Lähimpiin asuintoihin on 1,5 km voimaloista. Luonnonkauniin erämaa-alueen läpi virtaa vedet Vuorijärvestä Keiteleeseen.

Toteutuessaan hanke tulee muuttamaan ympäristön ja vesistöjen tilan merkittävästi. Luontoarvot alueella ovat merkittävät mm. paikalta löytyy EU-direktiivien suojaamia perhoslajeja sekä Niinijoen alkuperäinen taimenkanta. Alueella on myös runsas eläin ja lintukanta.

Hankkeeseen liittyvät sähkön siirtolinjat, laajat kalliomurskaukset ja tiet muuttaisivat alueen luonnon pysyvästi.

Luonnon ominaispiirteet olisi pitänyt määritellä ennen kaavoitussopimuksen allekirjoitusta. Kaupungin olisi pitänyt vaatia alustava, karkea luontokartoitus, etäisyydet asuntoihin ja alustava melumallinnus ja välkemallinnus.

Hanke 3: Pyöreisen hanke sijaitsee Pyydysmäen ja Sinisen tien välisellä alueella. Lähimmät voimalat sijaitsevat on vain 1 km päässä 28 asuin- ja lomakiinteistöistä. Viitasaaren kaupunginhallitus päätti kaavoituksen aloittamisesta keskustelematta, vaikka hallituksen päättäjät kilvan kuntavaali ehdokkaina kertoivat hyväksyvänsä vain sellaiset tuulivoima hankkeet, jotka ei aiheuta menetyksiä ihmisille ja luonnolle? Hallituksen päätöksellä alueen nykyiset asukkaat menettävät miljoonia euroja omaisuuden menetyksinä ja se ei ilmeisesti aiheuta mitään menetyksiä.

”Pyöreisen” hankkeen takana on Etelä-ranskalainen pieni yritys Elements S.A.S. Se on kyennyt toteuttamamaan ainoastaan 100 MW:n edestä pieniä uusiutuvan energian hankkeita Ranskassa. Yritys kuitenkin mainostaa kuitenkin kansainvälisiä toimiaan Saksassa, Suomessa, Italiassa ja Romaniassa. Onko Viitasaaren virkamiehiä ja päättäjiä harhautettu?

Hankkeeseen liittyvät sähkön siirtolinjat, laajat kalliomurskaukset ja tiet arpeuttavat alueen luonnon pysyvästi.

Toteutuessaan myös tämä hanke tulee muuttamaan ympäristön ja vesistöjen tilan merkittävästi. Luontoarvot alueella ovat merkittävät, kuten Haukilan hankkeessakin.

Hanke Haukila ja Pyöreinen ovat vierekkäin vain 3,5 km etäisyydellä toisistaan. Molemmat hankkeet ovat myös erittäin lähellä Kannonkosken Vuorijärvien laajaa tuulivoimahanketta, ja ne kaikki yhdessä muodostavat erittäin merkittävät ja haitalliset yhteisvaikutukset. Pienelle alueelle ollaan suunnittelemassa Keski-Suomen suurinta 72 tuulivoimalan keskittymää.

Yleistä:

1. Matkailun strateginen merkitys

Pyhähäkin kansallispuisto on pohjoisen Keski-Suomen merkittävin matkailuvaltti, joka houkuttelee kävijöitä sen luonnonkauneuden ja hiljaisuuden vuoksi. Tuulivoimaloiden (pyyhkäisykorkeus n. 300 m) rakentaminen Pyhähäkin viereen muuttaisi kansallispuiston maiseman teollisuusalueeksi, heikentäen sen virkistys- ja matkailuarvoa. Tämä olisi vastoin Pyhähäkin kansallispuiston lakeja sekä Viitasaaren ja Sydän-Suomen alueen kuntien strategisia matkailutavoitteita. Luontomatkat on Sydän-Suomen elinkeinoelämän kulmakivi. Sen turvaaminen on ensisijaista verrattuna tuulivoimahankkeisiin, joita vastustetaan alueella paljon.

2. Asumisen ja vapaa-ajan asumisen turvaaminen

Jokainen Viitasaaren tuulivoimateollisuusalue sijaitsee lähellä asutusta uhaten asukkaiden terveyttä, turvallisuutta ja hyvinvointia melu- ja maisemahaitoilla. Vapaa-ajan asutus, joka on Viitasaaren vetovoimatekijä, kärsisi merkittävästi, sillä puskurietäisyydet eivät täytä vähimmäisvaatimusta. Tuulivoimaloiden läheisyys laskisi kiinteistöjen arvoa ja heikentäisi Viitasaaren houkuttelevuutta asumiseen ja vapaa-ajan viettoon.

3. Menettelyvirheet ja vuorovaikutuksen vakavat puutteet

Viitasaaren kaupunki ei ole järjestänyt yleisötilaisuutta ennen kaavoitusaloitteen käsittelyä, vaikka avoin vuorovaikutus on välttämätöntä maankäyttö- ja rakennuslain (MRL 62 §) ja perustuslain (20 §) mukaisesti. Hankkeiden laajaa vastustamista ei ole huomioitu päätöksenteossa ja jopa luontoselvityksiä vähätellään. Päätäjät ovat laiminlyöneet todellisten asioiden selvittämismvelvollisuutensa, eivätkä ole käyttäneet riippumattomien asiantuntijoiden apua.

- Viitasaarella ei tule tehdä kiirehtien suuria teollisuuteen liittyviä päätöksiä perehtymättä päätösten vaikutuksiin. Tällaisten jättihankkeiden vaikutukset ylittävät moninkertaisesti Viitasaaren päättäjien tähänastisen kokemuksen tuulivoimakaavoituksesta.

- Perustuslain takaama yksityisen omaisuuden suoja murtuu tuulivoima-alueella. Kiinteistöjen arvot romahtavat, pankit eivät huoli kiinteistöjä takuuna lainoille, koko alueen toiminta halvaantuu epätietoisuuteen. Jo pelkkä hankkeen julki tulo ja aloitus vaikeuttaa muuta rakentamista ja kiinteistöjen ylläpitoa, koska pankit eivät rahoita vakuusarvojen heiketessä.

- Luonto- ja ympäristövahingot, haitat maisemille, vesistöille, linnustolle ja eläimistölle.

- Tuulivoiman kiinteistövero tuottoja on laajasti liioiteltu, niillä ei pelasteta kuntien taloutta. Tuuliyhtiöt levittävät valheellista tietoa hankkeistaan ja lupaavat suuria tuottoja.

- Tuulivoima Suomessa tuottaa keskimäärin 25 % kapasiteetistaan. (Tiedot Fingridin sivuilta). Alan kannattavuus ja investoinnit ovat laskussa. Rahoituksen saanti on vaikeutunut. Esimerkiksi Ruotsissa useampi tuuliteollisuusalue on jo konkurssissa ja Suomessakin on jo toimintansa lopettaneita voimaloita purkamatta. Kuntien resurssit eivät riitä niiden purkukustannuksiin.

- Tuulivoima on myös uhka huoltovarmuudelle ja turvallisuudelle. Se on mahdollinen kohde kyberiskuille ja muulle ulkopuoliselle vaikuttamiselle. Maan sähköhuoltoa ei voi rakentaa sattumasähkön varaan. Kun ei tuule, niin ei tuule.

- Pörssisähkön hinta vaihtelee rajusti ja hallitsemattomasti, tämän ilmiön aiheuttaa tuulivoiman tuotannon satunnaisuus.

- Enimmiltä osiltaan tuotot valuvat ulkomaille. Yli puolet Suomen tuuliteollisuudesta on ulkomaalaisomistuksessa. Suunnitelluista Suomeen tulevista uusista hankkeista jo lähes 90 %.

- Teollisuusalueiden tiet, räjäytykset, kallion murskaukset, laajat tuulivoimaloiden käsittelyalueet tuhoavat luonnon ja aiheuttavat merkittävät metsäkadot.

- Voimaloiden tuottama korvin kuultava häiritsevä ääni ja erityisesti terveydelle vaarallinen muu meluhaitta. Melumallinnukset tehdään väärin perustein, jotka aiheuttavat vuosikausien oikeusriidat kaupungille.

- Välkehaitat, öiset punaiset lentoestevalot, hämärässä vilkkuvat valot, heijastumat vesistöistä, lavoista irtoava mikromuovi.

- Tuulivoimateollisuusalueiden rakentamisesta ja käytöstä aiheutuvat haitat alueen virkistyskäytölle (liikunta, marjanpoiminta). Metsästyksen

vaaratilanteet. Mm. tuulivoimalavalmistaja Vestas on ilmoittanut 500 m turvaetäisyydestä voimalasta esim. jäänheiton takia.

- Voimaloiden rakentajat ja huoltomiehet tulevat yleensä ulkomailta. Tuulivoima ei luo pysyviä työpaikkoja Viitasaarelle. 10 voimalaa työllistää 2 huoltohenkilöä ja osa-aikaisen lumenauraajan.

- Oheiskustannuksina mm. uusien sähkönsiirtolinjojen tarve, kantaverkon vahvistaminen ja varavoiman rakentaminen. Näidenkin valtavat kustannukset tulevat meidän tavallisten sähkönkäyttäjien maksettaviksi.

- Matkailijat eivät jää ihaillemaan myllymerta. Matkailuelinkeino vaikeutuu, jopa tuhoutuu. Viitasaaren yksi matkailun valtti on hiljaisuus.

- Ongelmajäte, valtavat purkukustannukset, riskinä on, että ne tulevat maanomistajille ja heidän laimin lyödessä purkamisen taloudelliset vastuut tulevat Viitasaaren kaupungille eli kuntalaisille riittämättömien purkuvakuuksien takia.

- Mikään kyläkunta ei ole turvassa tuuliyhtiöiltä. Nyt on jo kolme hanketta vireillä kunnan alueella. Tuuliyhtiöt ovat tunteettomia, kasvottomia toimijoita. Niille mikään muu kuin raha, ei merkitse mitään.

- Ylimoitettuja konsulttien antamia mahdollisia kiinteistöverolaskelmia pitää kyseenalaistaa ja julkaista kaupungin omat viralliset laskelmat. Kaupungin on kehitettävä vaihtoehtoinen suunnitelma luonnon arvojen säilyttämiseksi ja hyödyntämiseksi sekä myös mahdollisen vihreän energian rakentamiseksi. Toiminta ympäristö muuttuu nopeasti ja suunnitelmia on päivitettävä vuosittain.

Mm. näitä lakeja päättäjiä pitää noudattaa:

Perustuslaki, Omaisuudensuoja laki, Terveysturvallisuuslaki ja asumisterveysasetus (laki korostaa erityisesti lasten suojaa YK:n lapsen oikeuksien sopimuksella), Hallintolaki, Jätelaki, Luonnonsuojelulaki, Naapurisuuhdelaki, Maankäyttö- ja rakennuslaki, Ympäristönsuojelulaki, Vesilaki, Alueiden käyttölaki, EU-lait

Myös virkamiehillä ja päättäjillä on henkilökohtainen vastuu ja he voivat joutua taloudelliseen vastuuseen laittomista ja asukkaille haitallisista seurauksista. Hallintolaki ja kuntalaki velvoittavat selvittämään asiat riittävästi (KKO päätös 2023:17).

Viitasaarella 1.9.2025

Allekirjoitukset

Upi Vartiainen
Kaupunginvaltuuston jäsen (SIT)

Elina Räsänen
Kaupunginvaltuuston varajäsen (PS)

Hannu Glad
Kaupunginvaltuuston jäsen (VAS)”

Kaupunginhallituksen vastaus valtuustoaloitteeseen

Aloitteen sisältö

Valtuustoaloitteessa esitetään, että Viitasaaren kaupungin alueelle ei tule sallia tuulivoimateollisuusalueiden rakentamista ja että vireillä olevat tuulivoimahankkeiden kaavoituspäätökset tulisi perua. Aloitteessa tuodaan esiin useita huolia liittyen luonto- ja ympäristövaikutuksiin, asukkaiden hyvinvointiin, kiinteistöjen arvoihin sekä päätöksenteon menettelyihin.

Kaupungin lähtökohta ja tehtävä

Viitasaaren kaupunki toimii alueidenkäytönlainmukaisesti edistäen alueiden käytön ekologista, taloudellista, sosiaalista ja kulttuurista kestävyttä. Kaupungin tehtävänä on mahdollistaa eri maankäyttötarpeiden yhteensovittaminen sekä huolehtia kuntalaisten osallisuudesta ja ympäristönsuojelun toteutumisesta.

Kaupungilla ei ole toimivaltaa yleisesti kieltää tuulivoimarakentamista koko alueellaan. Suomen lainsäädäntö perustuu tapauskohtaiseen arviointiin: hankkeiden soveltuvuutta arvioidaan aina kaavoitus- ja ympäristömenettelyjen kautta. Tuulivoimavapaaun kunnan määrittäminen ei ole vallitsevan lainsäädännön mukainen keino ohjata alueiden käyttöä.

Tuulivoimarakentamisen suunnittelun periaatteet ja vaikutusten arviointi

Tuulivoimahankkeiden suunnittelu perustuu valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin (Valtioneuvoston päätös 2017), joiden mukaan uusiutuvan energian, kuten tuulivoiman, edistämistä tulee tarkastella yhdessä maisema-, luonto- ja asuin ympäristöarvojen kanssa.

Keski-Suomen maakuntakaava 2040:ssä on tarkasteltu tuulivoimatuotantoon parhaiten soveltuvia alueita Keski-Suomen alueella. Maakuntakaavan 2040 tavoitteena tuulivoiman osalta on selvitysten ja vaikutusten arvioinnin sekä kaavaprosessin aikana käydyn arvokeskustelun pohjalta osoitettu maakunnallisesti tai seudullisesti merkittävät tuulivoiman tuotantoon soveltuvat alueet. Maakuntakaava tukee osaltaan maakunnan strategista tavoitetta saavuttaa hiilineutraalius vuoteen 2030 mennessä.

Jokainen hanke edellyttää seuraavia vaiheita ja erillisselvityksiä:

- **Osayleiskaavaprosessi** tai muu kaavoitusmenettely, jossa määritetään voimaloiden sijoittuminen, etäisyydet asutukseen ja luontoarvot.
- **Ympäristövaikutusten arviointimenettely (YVA)**, jos hankkeessa on vähintään 10 voimalaa tai kokonaisteho on yli 45 MW (YVA-asetus 713/2006, 6 §).
- **Luonto- ja linnustonselvitykset**, joissa arvioidaan vaikutukset suojeltuihin lajeihin ja elinympäristöihin.
- **Melu- ja välkemallinnukset**, joita tarkastellaan mm. sosiaali- ja terveysministeriön ohjeiden mukaisesti.
- **Vesistövaikutusten arviointi**, mikäli purkuvesistöt tai pohjavesialueet voivat kuormittua.
- **Maisemaselvitys ja havainnekuvat**, jotka analysoivat ja tuottavat taustatietoa maiseman ominaisuuksista ja arvoista ja näyttävät suunnitellun muutoksen vaikutukset käytännössä
- **Arkeologinen inventointi** tutkii, mitä arkeologisia kohteita alueella on, ja mitä niiden suojelemiseksi tulee tarvittaessa tehdä
- **Hiilitaselaskelma** kertoo, kuinka tuulivoimahankkeen rakentaminen ja toiminta vaikuttavat alueen hiilivarastoihin ja päästöihin

- **Rakennettavuusselvitys** tarkastelee alueen soveltuvuutta tuulivoimaloiden rakentamiseen
- **Liikenneselvitys** tutkii hankkeen vaikutuksia liikenteeseen ja mahdollisia tehtäviä toimenpiteitä mm. liikennemäärän ja turvallisuuden suhteen
- **Asukaskysely** kerää asukkailta ja maanomistajilta mielipiteitä, kokemuksia ja paikallistietoa ja osallistaa heidät suunnitteluprosessiin

Kaavoitusprosessissa viranomaiset (ELY-keskus, Keski-Suomen liitto, Museovirasto, Traficom, puolustusvoimat ym.) antavat lausuntonsa, ja asukkailla on mahdollisuus osallistua ja esittää mielipiteitään.

Kaupunki ei siten voi eikä saa tehdä päätöksiä ilman asianmukaista selvitystyötä ja viranomaislausuntoja.

Viitasaaren tuulivoimahankkeiden tilanne

Viitasaaren alueella on tällä hetkellä kolme varhaisessa suunnittelu- tai selvitysvaiheessa olevia [tuulivoimahanketta](#). Yhdelläkään hankkeella ei ole vielä lainvoimaista kaavaa eikä rakennuslupaa.

Kaikki hankkeet edellyttävät laajoja ympäristöselvityksiä ja viranomaiskäsittelyjä ennen mahdollisia toteutuspäätöksiä. Kaupunki / pohjoisen Keski-Suomen ympäristöpalvelut ei ole myöntänyt lupia, jotka mahdollistaisivat rakentamisen aloittamisen. Kaavoituksen käynnistämisen sopimukset eivät ole saaneet lainvoimaa, eikä niitä siten ole vielä kaupungin toimesta allekirjoitettu.

Tuulivoiman vaikutukset ja taloudellinen merkitys

Tuulivoiman ympäristövaikutuksista, melusta ja maisemavaikutuksista on runsaasti tutkittua tietoa. Vaikutukset vaihtelevat paikallisesti, ja ne arvioidaan tapauskohtaisesti.

Tuulivoima on osa Suomen energiapolitiikkaa ja huoltovarmuutta.

- Vuonna 2024 tuulivoima kattoi noin 20 % Suomen sähköntuotannosta (Lähde: Fingrid, 2025).
- Tuulivoiman keskimääräinen käyttöaste Suomessa on 35–40 %, ei 25 % kuten aloitteessa mainitaan (Lähde: Suomen Tuulivoimayhdistys ry / Fingrid).
- Kiinteistövero tuotot riippuvat voimaloiden määrästä, sijainnista ja sähkömarkkinatilanteesta, mutta kunnille ne voivat merkitä pysyvää vuosittaista tulovirtaa, mikäli hankkeet toteutuvat kestäväällä tavalla.

On myös huomattava, että tuulivoiman rakentaminen ja huolto tuovat alueelle paikallisia työllisyysvaikutuksia erityisesti rakennusvaiheessa sekä palvelu- ja logistiikkasektorilla.

Matkailu ja maisemavaikutukset

Aloitteessa esitetty huoli matkailun ja hiljaisuuden heikkenemisestä on perusteltu ja otetaan huomioon kaavoituksessa. Maisema- ja matkailuvaikutukset arvioidaan osana YVA- ja kaavaprosessia.

Pyhä-Häkin kansallispuiston alue ja sen lähimaisema ovat luonnonsuojelun ja matkailun kannalta erittäin arvokkaita, ja tämä huomioidaan myös maakunnallisessa suunnittelussa.

Kaupunki ei tule tukemaan hankkeita, joiden todetaan merkittävästi heikentävän kansallispuiston arvoja tai matkailun edellytyksiä.

Johtopäätös

Viitasaaren kaupungilla ei ole lainmukaista eikä tarkoituksenmukaista perustetta julistautua tuulivoimavapaaksi alueeksi.

Kaupungin tehtävänä on huolehtia avoimesta, laillisesti etenevästä ja tietoon perustuvasta päätöksenteosta.

Jokainen tuulivoimahanke käsitellään erikseen, ja sen toteuttamiskelpoisuus arvioidaan laajojen selvitysten ja viranomaislausuntojen perusteella. Kaupunki ei voi eikä aio perua kaavoitusprosesseja ilman siihen liittyviä hallinnollisia ja juridisia perusteita.

Lisätiedot: Kaupunginjohtaja Helena Vuopionperä-Kovanen, puh. 050 307 6114, helena.vuopionpera-kovanen@viitasaari.fi

Päätösehdotus

Kaupunginjohtaja:

Kaupunginhallitus ehdottaa, että kaupunginvaltuusto merkitsee aloitteen tiedoksi ja toteaa, ettei Viitasaaresta esitetä tuulivoimavapaata aluetta, vaan että tuulivoimahankkeiden käsittelyä jatketaan laissa säädetyllä tavalla tapauskohtaisesti, avoimesti ja vaikutukset huomioiden. Valtuustoaloite todetaan loppuunkäsitellyksi.

Päätös

Hyväksyttiin.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Jatkokäsittelyyn kaupunginvaltuustoon 27.10.2025.

Kaupunginvaltuusto 27.10.2025 § 90
507/00.01.03.01/2025

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto merkitsee aloitteen käsittelyn tiedoksi ja toteaa, ettei Viitasaaresta esitetä tuulivoimavapaata aluetta, vaan että tuulivoimahankkeiden käsittelyä jatketaan laissa säädetyllä tavalla tapauskohtaisesti, avoimesti ja vaikutukset huomioiden. Valtuustoaloite todetaan loppuunkäsitellyksi.

Päätös

Hyväksyttiin.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Ote hallintopalveluiden toimistos sihteeri